

De Pontische meeuw (*Larus cachinnans*)

De foto van Ruurd Jelle

Ruurd Jelle van der Leij is een zeer getalenteerde vogelfotograaf. Hij is ook de maker van de website van de FFF. In elk nummer van Twirre wordt een foto van Ruurd Jelle opgenomen met een korte begeleidende tekst. In dit nummer van Twirre een moeilijke soort, de Pontische meeuw.

Op 28 maart 2010 zag ik een wat vreemde meeuw voor mijn huis in Grou aan het Pikmeer zitten. Ik heb daarvan toen een aantal foto's gemaakt. Op dat moment herkende ik de soort nog niet met zekerheid, maar meeuwenkenner Rudy Offereins wist mij te vertellen dat het om een Pontische meeuw ging. Ik ben me toen gaan verdiepen in de soort en al snel bleek dat er in Grou meer zaten dan ik in de gaten had. Een geweldig mooie soort waar ik een liefhebber van geworden ben.

Nog niet zo lang geleden hadden we alleen de Zilvermeeuw (*Larus argentatus*) waarbinnen diverse ondersoorten werden onderscheiden. Een van die ondersoorten was de Geelpootmeeuw. Deze ondersoort werd later een zelfstandige soort (*Larus michahellis*). Ook binnen de Geelpootmeeuw werden weer ondersoorten onderscheiden waaronder de Pontische meeuw. Vrij recent werd ook de Pontische meeuw tot een officiële soort verklaard (*Larus cachinnans*). Nu zijn het dus alle zelfstandige soorten die ook alle drie in Fryslân voorkomen.

Het verspreidingsgebied van de Pontische meeuw lag altijd rond de Zwarte Zee, maar begin jaren negentig van de vorige eeuw is de soort zich gaan vestigen in Polen, Wit-Rusland, Hongarije en Tsjechië. Deze opmars naar het westen is doorgezet en je kunt ze nu bij ons overal treffen. In 2012 was het eerste broedgeval in Nederland (Amerongen): een man Pontische meeuw die gepaard was met een vrouw Zilvermeeuw.

De eerste waarneming in Nederland was in 1988. De eerste waarneming in Fryslân was in augustus 1995 op Vlieland. Tot 2002 bleef dit ook de enige melding in onze provincie (Versluys *et al.* 2002). In Fryslân bleef de soort de eerste jaren dus achter bij de rest van Nederland. Hoe anders is dit nu. In de eerste week van oktober 2012 had ik alleen al in Grou zeven verschillende Pontische meeuwen waargenomen en op dat moment bevonden zich in heel Fryslân rond de twintig vogels. Andere goede plekken in onze provincie zijn Leeuwarden, Harlingen, Oudehaske (zandwinning) en de Waddeneilanden. Kanttekening

daarbij is wel dat dit juist de plekken zijn waar vogelaars er vaak ook speciaal naar op zoek zijn. Waarschijnlijk ontsnappen er dus nog steeds een flink aantal "Ponten" op andere plaatsen aan de aandacht.

Het herkennen van de Pontische meeuw is niet erg eenvoudig en vergt enige training in het veld. Voor de "grote meeuwen" geldt dat ze verschillende kleden krijgen gedurende de eerste vijf jaar van hun leven. Dit maakt het daarom lastig om de verschillen tussen Pontische meeuw en Zilvermeeuw kort weer te geven. In het algemeen komt het erop neer dat Pontische meeuwen een slankere indruk maken. De vleugels zijn erg lang in de vlucht en ook steken de punten ver voorbij de staart uit. De vogels hebben over het algemeen een klein donker oog en een lange platte snavel. In de winter valt ook in tegenstelling tot de Zilvermeeuw de nagenoeg geheel witte kop op. Daarnaast is het zo dat de schreeuw onmiskenbaar rauw is! Misschien is dat wel het beste kenmerk!

Op de foto is een vierdewintervogel te zien. Kenmerkend zijn dus het kleine donkere oog, witte kop en de platte snavel. Daarnaast is te zien dat handpen 5 (tel van buiten naar binnen waarbij de buitenste pen 10 is) ook een zwart bandje aan het uiteinde heeft. Dit is een van de kenmerken, maar pas op. Hoewel handpen 5 bij Zilvermeeuwen vaak geheel wit is of slechts een half zwart bandje heeft, bestaan er altijd weer uitzonderingen op de regel. Daarmee hebben we misschien wel het grootste probleem te pakken, want ik kom nog steeds meeuwen tegen waar zelfs de kenners niet uitkomen. Desondanks, laat u niet ontmoedigen, koop een goed meeuwenboek en ga er eens naar op zoek! Een boek dat alles omvat is het meeuwenboek van Klaus Malling Olsen and Hans Larsson (2004). Daarnaast staat er op mijn site een uitgebreide collectie "Ponten" met de leeftijden erbij.

Ruurd Jelle van der Leij
Verzetsstraat 3, 8923 CP Leeuwarden
email rjvanderleij@gmail.com

Literatuur

- Olsen, K.M. & H. Larsson, 2004.** Gulls of Europe, Asia and North America. Christopher Helm, London.
- Versluys, M., D. Schut & J-N. IJnsen, 2002.** Schaarse vogels in Fryslân. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Ubbergen.
- http://www.pbbase.com/ruurdjellevanderleij/pontische_meeuw